

העולם הזה

המהיר
75
מיל
27. 4. 1950
י"א אדר תשי"א
למס. 653
שנה 13

המארכת הראשונה של "אליעזר" מספרת על מיסותיה

מגליון זה:

"אני עובדת בשמים!"

**השבועון
המצויר
לכל**

8.45 — **הבר אש!**
ההמונים מצטופפים לאורך הרחובות. — הגדנעים מתכוננים למצעד הלפידים.

כך צהלו ההמונים

יוק העצמאות בכל רחבי המדינה

8.30 **בתליאכיו** — **הנה הם באים!**
אחד מני רבבה: למענו נוצרה העצמאות, אך אין הוא זוכר מה קדם לה.

12.00 — **קומזיק ציבורי.**
בתי הקפה גדושים עד אפס מקום. העצמאות בשמלת-ערב מעדיפה אורה תרבותית ודחוטה.

8.30 **בירושלים: ניתן האות!**
לפיד העצמאות הודלק, זיקוקין די-נור מאירים את השמים. בכל רחבי הארץ בווערות המדורות.

10.00 — זחמון מתפרץ
נערה תימניה מנסה לפרוקי, אך שרשרת השוטרים מחזיקה מעמד.

9.15 — תן לעבור!
ליד הבמה מצטופף קהל עצום השולח מבטים רבייגנועים מעבר למחסומים. גם היום אין הם חסרים...

10.30 — עוד פעם! עוד פעם!
הרגלים היחפות רוקדות ואינן מתעייפות. רק מעטים זוכים לראותן, אך קול המנגינה מגיע למרחקים, ובעשרות מקומות הסתדרו מעגלי המחול

מאורעות קטנים כלילה הגדול

מאת סופרנו שלום כהן

„בוא! צלם אותנו.“ צועק נער בלונדי, ומנופף בלפידו שטרם הודלק. „הי, הגה יש לנו ילדה יפה, צלם אותנו.“ קופץ שני מתוך השורה. גם המפקדים מרגישים במצלמה. אחד לוקח אותנו הצידה. „יש לי מחלקה של ילדים תימנים בלבושם הלאומי. הם באו רק עכשיו לארץ. כדאי לצלם...“ „הק-שב!“ מדליקים את הלפידים. השורות מסתדרות. שריקות, צעקות, (המשך בעמוד 4)

תל-אביב, מוצאי-שבת. 8.30 — רחוב טרומפלדור. מאות נערים ונערות, מאורגנים לפי מחלקותיהם בגדו"ע, מתכוננים למצעד הלפידים. בעלי-דרגות של גדו"ע, סגנים וס"רנים, אצים אנה ואנה, מויעים, צועקים, מתחננים. תפקיד לא קל — להשליט סדר בשורות צוהלות אלה. האם עלי-הם להיות מפקדי-צבא או מדריכי-תנו"ע? להשתמש ב„גישה הינוכית“ או בפקודות צבאיות?

11.00 — זוהי העצמאות שלנו!
השנים שהם בודדים בהמון. הם יודעים לנצל את החרות של הערב.

12.00 — קומזיץ פרטי
ה„שבאב“ ירד לשפת הים. העצמאות במכנסיים קצרים אינה זקוקה לתכנית.

10.30. שפת הים.

התכנית הרשמית נגמרה. הגיע תור היזמה הפרטית. חברות-חברות של נערים ונערות משוטטות לאורך שפת-הים. מדליקים מדורות, רוקדים, שרים. פה ושם מבקשות להן קבוצה קטנות יותר "אווירה פרטית". נערים ונערות יושבים על החול, רובצים זה על גבי זה, כדרכם של נערי תנועות-הנוער. שירים רכים מהדהדים בחלל. הים שקט. חצי הסהר משתקף במים הרוגז עים. שיא הכיף.

11.00. שפת הים, ליד בית-הקברות המוסלמי. דמויות אפלות, שחורות מן הלילה, נעות בשטח, ונעלמות בצללים.

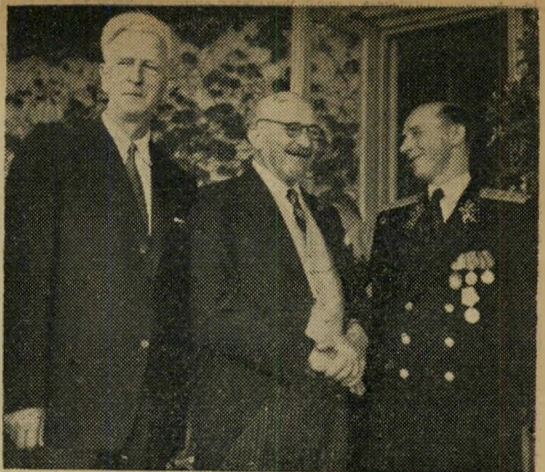
על שפת המים רוקד זוג יחף ריקוד אינטימי משלו. מרחוק מגי-עים צלילים קוטעים. אין צורך בהם. יש מוזיקה בלב.

הלפיד מגיע לקרית-ענבים! הלפיד בידי חבר קבוצת "הפועל" שניצחה במרוץ וזכתה לדגל הקסטל. נשיקה, רוצים לצלם? אהלן לנו לא איכפת. להיפך. "חבריה, הצטלמתי. הצטלמתי". לקול הצהלה מגיחים מן האפ-לה זוגות אחרים, שהיו חבויים אי שם. גם הם רוצים להצטלם. "איזה פוזה אתם רוצים?". דבר טבעי בהחלט. אין מה להתבייש. לשם מה ברא אלוהים

הרוכה והדגל באזכרת חיד האויר צל העבר, איום העתיד.

העצמאות - בין ירשוב ומקדונד כשרוטיה מחייכת, מקמטת אמריקה את המצח...

ובכן... הגה מכונית. קטנה וחמודה. בחור ובחורה חמודה, בעלת צמות שחורות, יושבים בה. הושיטו ידים, חבריא. משקל קל. להרים. אחת-שתיים-שלוש. מצוין. הבחורה צוחת. הנהג נאנח. הגלגלים מסתובבים באויר. סע הלאה. הנה עוד מכונית. אחת-שתיים-שלוש... * * *

9.20. כיכר מוגרבי. יש המסתכלים בהילולה מן הצד. מי? למשל, מצחצחי הנעלים. סיסמתם: העסקים כרגיל. ההמור גים עוברים על פניהם, דורכים עליהם, רומסים אותם. איש אינו חושב על ציחצוח נעלים. מה הטעם? ממילא ידרכו עליהם. אך המצחצחים הם פילוסופים. להם כל העניין אינו נוגע. הם שליחי הציבור, שאינם נוטשים את משמרתם. העסקים כרגיל... על עץ גבוה יושב ילד שחוב, כבן 7. עיניו נוצצות ופיו פעור. הוא משקיף על ההמון מגבוה. איך הגיע לשם? השד יודע. * * *

9.45. כיכר הכנסת. ברוך השם, עברנו. שני מחסומים, ים של ראשים, שוטרים, פקחים. מי אתה? עתו? נאי? את מי זה מענין. עמוד בתור. אולי תגיע מחר. על הבמות מתחרות שתי להקות. עשרות שוטרים מגינים עליהן. תפקיד קשה. מי יעמוד מול ההמון, שהחליט להגיע לבמה? פה ושם נפרצת השרשרת, זינוק קדי-מה, כוחות החוק מסתערים הס-תערות-נגד, המסתננים מגורשים אל "מעבר לגבול". שערוריה. רוצים לראות את רג-לי הרקדניות מקרוב... * * *

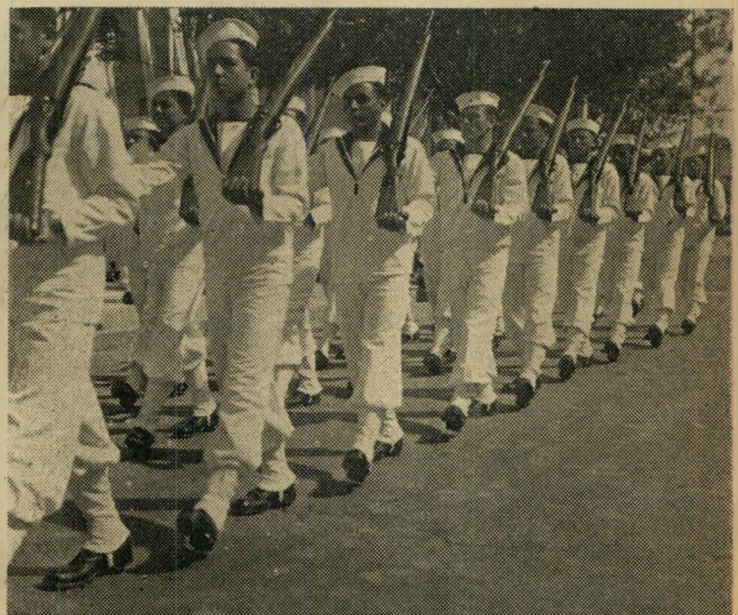
9.00. כיכר מוגרבי. המצעד עבר. המונים נשארים במקום ומחפשים מוצא למרץ העודף. מה לעשות? נהג אומלל במכונית-משא עמור סה בלפידים מיותרים נתקע בין ההמון. ההמון מסתער אליו. לפי-דים - מדוע רק לגדנ"ע? תוך שניות מספר מריקים את המכור-נית. שוטר מנסה להתערב, אך לשוא. "בואו, נסדר תהלוכה משלנו". הלפידים מודלקים. תהלוכה מס-תדרת ומתקדמת לכיוון הים, בעוד שאורות התהלוכה הרשמית נוצ-צים בכיוון ההפוך. הידר. הפרנו את התכנית. * * *

9.15. כיכר מוגרבי. הלפידים לא הספיקו לכל. יש לצי צוא התעסקות חדשה. מה לעשות? מה עשינו לפני שנתיים וחצי, כש-האויים הכריזו על מדינה עברית? אינכם זוכרים? הרמנו מכוניות... * * *

9.30. אלגנטי-הירקון. הצפיפות איומה. כל אחד רוצה לה-גיע אל הבמה, בכיכר הכנסת. אך לה

רחש האויר...המטרה לנגד עינינו.

המית הגלים...בשורות מלכדות לקראת...

חבר הוועדה המעורבת בגבול המצוי. עכשיו הוא מחוץ לתפקיד. ואולי גם זה תפקיד. האספלט נמס באש? למי זה איכפת. עצמאות או לא עצמאות?

2.00. רחוב דיזנגוף. בפינתו, "רובל" ו"כסית" מרכיב זים החיים המשולש המסוכן. האינרטי של יושביהם ב"כסית", ה"שבאב" ב"פינתו", ביניהם בוערת מדורה באמ"צ הרחוב, ומסביבה רוקדים. מי רוקד? הכל, בעיקר ה"גינגי", אינכם מכירים את הגינגי? הלא הוא דרדר, — בכל ימות השנה הוא רביסרן ירוחם כהן,

1.30 אחרי חצות — העצמאות מעייפת. הוא השתולל כל הערב. עתה הגיעה שעתו. גם לעצמאות יש גבול...

שוב להבות בשמי ירושלים. ירושלים, בשעה 1.30. החרות הפכה הפקרות. בנין מזרחי ברחוב יפו בירושלים עולה בלהבות. שני חשודים נעצרים.

מבט אל "חוף לאריק" חומות האתמול, שירת המחור.

נראה שהשוטר הופקד במקום זה בראשית הערב, ושכחו להסירו ממשמרתו בתום האסיפה.

2.00. רחוב דיזנגוף. בפינתו, "רובל" ו"כסית" מרכיב זים החיים המשולש המסוכן. האינרטי של יושביהם ב"כסית", ה"שבאב" ב"פינתו", ביניהם בוערת מדורה באמ"צ הרחוב, ומסביבה רוקדים. מי רוקד? הכל, בעיקר ה"גינגי", אינכם מכירים את הגינגי? הלא הוא דרדר, — בכל ימות השנה הוא רביסרן ירוחם כהן,

בואו לראות. זה מרגמה. לא, זה תותח. בחול מוצב מיתקן פרימיטיבי, כמה מוטות עץ מחוברים בפסי-ברזל, משהו הדומה בקושי למרגמה מאורכת. זה תותח-הראקטות. זהירות. לא לגשת. התרחקו, לעזאזל, אחרת לא נירה. זה יכול להתפוצץ, אתם שומעים? הסתלקו מכאן... עוד פגז, ועוד פגז. המון מתחיל להצטופף מסביב. כשמרגישים ה"רגמים" את עצמם במרכז ההתענינות, הם מקפלים את כליהם ומסתלקים בחושך.

1.00. כיכר לונדון. הצהלה נמשכת. אך מורגשת עייפות. אין דבר, אסור להפסיק. זו חובתנו כלפי העם והחופש. אי אפשר לעמוד? מילא, נר-קוד בשיבה.

המעגל יושב על כסאות, בחורה מסתובבת באמצע, בוחרת באחד היושבים, השנים רוקדים, הבחור רה יושבת הבחור בוחר בבחורה. מצוין, מי אמר שצריך לעמוד בשעת הריקוד?

1.30. קפה בני-יהודה. "אמא, אמא, אמא...". "מה יש לך?". "איפה האמא שלי? אני רוצה הביתה...". ובכן, היכן האם? מי יודע? הילד בא עם הוריו מר-מתיצחק. אינו מכיר את תל-אביב. בדור חק נותק מהוריו. מה לעשות? בוא, קח עשרה גרוש, סע לתחנה המרכזית. אינו רוצה לקחת את הכסף. רק רוצה את אמו. נהג, קח אותו. דאג שיגיע הביתה — או למשטרה.

1.45. שדרות בני-ציון. אדוני, אסור לעבור. מה יש? השוטר מעמיד פנים חשובים. אסור. הרחוב שקט. בית הבימה שקט. למה אסור לעבור? "עתונות, בבקשה..." "בסדר, עברו..."

אנו מסתובבים בשטח לראות את סיבת המחסום. אין כלום. הקהל התפור מוזמן.

את שפת הים? לשם מה שפכנו את דמנו על מזבח העצמאות וה-חופש.

11.30. כיכר לונדון. הרמקול מטרטט את תכנית הרדיו. מעגלים גדולים, זה בתוך זה, מסתובב בים בקצב שגעוני, הראשים, הרגלים, החצאיות עפות באויר, חשבתם שרק אנשי הקיבוצים ייר-עים לרקוד ריקודי עם? בואו והסי-תכלו. אנחנו עולים עליהם.

12.00. פילץ, סמדר, פארק... אוירה אחרת. גם פה יש חופש, אך פה הוא מתוכנן, מגונדר, מתורבת, מעודן. אויר דחוס שאפ-שר לחתכו בסכין, שמלות ערב, שערות מבריקות, חליפות מגוה-צות, כוסות מלאות.

ה"ירוקה" על גדי האתר. יפה ירקוני ליד המיקרופון של "קול ישראל", שהפתיע הפעם את הקהל בשי-דוריו המצויינים.

בבקשה, קוקטייל? צואר-סוס? מרטיני יבש?

על הבמה רוקד זוג ריקודים סלונגיים. הבחורה חגה באויר, חר-שפת זוג רגלים הראויות לכך. הקהל יושב.

לרקוד? אדוני, על מה אתה חולם? אי-אפשר להזיז אפילו את הזרוע. אנשי-תרבות יכולים להס-תפק בראיה בלבד. לריקודים יש שפת-הים.

12.30. שפת הים. בום! שריקה חדה. פס אדום בש-מים, כוכבים אדומים מתפורים וצונחים.

הדת רוכבת. ר' משה ידועה בירושלים, נפל בשבי הנוער. הדת אינה מתנגדת לרכב על כתפיים צעירות.

הי דרומה לאילת!

ברכת "שמיון" מלווה את המטילים בנגב מצל גבי השלט שהתקן על גג בית הקפה "אשל" בבאר-שבע.

מכל העולם

מי קיבל אותות הצטיינות?

גם בארצות הברית נפגע המוראל הצבאי קשות ע"י שיטה בלתי צודקת של חלוקת אותות-הצטיינות. בגליון האחרון של "אינפאנטרי ג'ורנל", בטי און חילהרגלים האמריקאי, קובע המייג'ור מילטון שהיחס בין חללי-הקרב ואותות-הצטיינות שונה בכל יחידה. בעוד שהדיביזיה הראשונה זכתה ל-5,111 אותות לכל חלל אחד, זכתה הדיביזיה השנייה, שהשתתפה במספר רב יותר של קרבות, רק ל-2 אותות, והדיביזיה הרביעית, שלא השתתפה אלא בקרבות מעטים, זכתה ל-11,871 אותות לכל חלל. הממוצע בכל הצבא היבשתי האמריקאי הוא 2,5 אותות-הצטיינות לכל חלל קרבי, אולם בחיל-האוויר (שבו זכה כל טייס באופן אוטומטי למדליה אחרי חמש טיסות קרבות, ולצלב-התעופה אחרי עשרים וחמש טיסות קרבות) היה הממוצע 40,9 אותות לכל חלל. גם בצי ובחיל-הגנחתות הוענקו רוב האותות לטייסים, אולם הממוצע היה 3,4 אותות בצי ורק 2,5 בחיל-הגנחתות.

בפסק-הדין — המוכיח על השקפה פורגריסיבית ביותר — נאמר: אחת היא מה הן הסבות להתנהגות הבעל; התוצאה ברורה: האשה קופחו זכויותיה כאשה בחיי הנשואין, ומאחר שהנשואין אבדו את תכנם חייב הבעל לבטלם.

שעה קלה לאחר מתן פסק הדין הגיש הבעל ערעור ובין השאר טען כי גזר הדין הוא חמס ועושק וכי הוא, הבעל, אוהב את אשתו...

הבעל האיריאלי

מאשר שנערך לא מכבר בין חניי כות הפנימיות בארצות-הברית. העלה את הדעות הבאות על "הבעל האיריאלי":

למעלה ממחצית הנערות קבעו שעל הבעל להיות גבוה 1.80 מ"מ, בלונדי ובעל עינים כחולות. עליו להרוויח לפחות 5000 דולאר בשנה. המקצועות המבוקשים ביותר: בעי-ליעסקים (מקום ראשון), רופאים (מקום שני) עורכי-דין (מקום שלישי). רק נערה אחת הודיעה כי מוכנה היא להינשא לגבר נמוך, קרתי, ועקום-רגלים, ואף לפרנס אותה, בתנאי שת-אהבנו. דרך אגב, נערה זו היתה מלכת-היופי בבית-הספר שלה.

צ'יקובסקי רוצח

העתונות השוודית הודיעה לא מכבר שהתזמורת הפילהרמונית במקום החליטה לחדל מלנגן את הסימפוניה הפאתטית של צ'יקובסקי, כי אחרי כל קונצרט שכלל סימפוניה זו מת אחד מחברי התזמורת משבץ-לב. מנהל התזמורת הכחיש ידיעה זו, ועוד באותו ערב נערך קונצרט ונוגנה הסימפוניה. הסימפוניסטים ניהו הפסקה באמצע והרופאים שישבו בקהל הוועקו לבמה. מנגן הקלארינטה, הגרמני וורשבסקי, מת משבץ-לב.

שרות דתי

אחרי שקרו מספר מעשי אונס בי-עיר, החל הכומר סטיון הופקינסון, בלונדון, לערוך שיעורי זיכרון לנשי קהילתו, כדי לשמור על כבוד האשה וטהרת המשפחה.

הבן שדג

ישראל תשלח קבוצה לתחרויות על האליפות העולמית לסקי שתיערכנה בארצות-הברית. מחוסר שלג בארץ יצא הקבוצה להתאמן בחו"ל.

הימלר חזר

הר הינריך נול, מפרנקפורט על גדות המיין, דומה לאדולף היטלר דמיון מושלם. מאות פעמים נאסר ונדרש לזהות את עצמו. לפני שבוע, בהיכנסו לאולם של התאגרות, קמו כל הנוכחים ממקומותיהם והריעו לקראתו — "הייל היטלר". היתה זאת הלצה בלבד, כי נול ידוע כאנטי-נאצי מובהק.

מבול מלאכותי במחיר 20 דולאר

במחיר של 20 דולאר הצליח ד"ר לאנגמיר, ראש מחלקת המחקר של חברת "ג'נרל אלקטריק" ליצור מבול מלאכותי בניו-מקסיקו, אחד השטחים המדבריים ביותר בארצות הברית. במי-בול זה ירדו 1.300.000.000 ליטר מים, למעלה מכוח הקיבולת של כל ברכות המים של ניו-יורק.

לאנגויר, חימאי בעל שם בלתי-מפוקפק ונושא פרס נובל, השתמש בשיטה חדשה שאינה מצריכה עוד את עזרתם של מטוסים. לפי שיטה זו נגרם הגשם ע"י חומר אשר רק 300 גראם ממנו נורים מעל פני האדמה לתוך ענן. לפני הניסוי נשאלו כל התחנות המי-טייראולוגיות לדעתן אם יש אפשרות של "גשם טבעי" בסביבה זו, אולם כולן ענו פה אחד שאין כל אפשרות לכך. יום אחרי הניסוי איימו המים לעבור על גדותיהם של אפיקי-הנהרות אשר זה שבועות רבים היו יבשים לחלוטין.

אף כי הצלחתו של ניסוי זה זקוקה לתנאים מסוימים, קיים עתה סיכוי ליצירת גשם מלאכותי בשטחים נרחבים בהם יוכל למלא תפקיד חיוני. כרגע מתקיים גם בארץ כנוס מדעי לכירור אפסרוניות אלה בישראל.

חיי נישואים במצרים

הוא נשא אותה לאשה לפני שלוש שנים. ועד היום הזה לא בא עמה ביח-סיים מיניים. היא הגישה איפוא תלונה לבית-הדין הדתי ודרשה גירושין.

הבעל — גבר בגיל שלושים וחמש, בריא כמו פר ובעל יצרים בריאים — מספר כי ביום הכלולות שמע באורח מקרה שיחה בין אשתו לבין אמה, בה אמרה אשתו, כי אין ברצונה להתמסר לגבר שאינה אוהבת, וכי ראתה את האובה האמיתי בוכה בצל מדרגות הבית, וכיצד תוכל לבגוד בו וברגשותיה?

בין המוצגים שהביא הבעל לפני בית-הדין שני מכתבי-אהבה ששלח האי-הוב האלמוני אל אשתו. מתוכם מתברר כי האשה הבטיחתהו שלא תתמסר לבי-עלה ברצון. כתוצאה מהבטחתה זו התנהלו חלופי-מכתבים בין הגאבים. רשת הריגול והפיקוח שפרש הבעל מנעה את אשתו מבוא במגע עם האל-מוני, אך יחד עם זאת הגיח לה להת-כתב עמו כאוות נפשה.

בית הדין פתח בחקירה יסודית

למדו

אנגלית

בבית הספר לשפות "קדימה" רחוב בן-יהודה, מס' 74, תל-אביב בהוראת מורים מדופלמים מאנגליה ביום שלישי 2.5.50 בשעה 6.00 בערב יפתח קורס חדש למתחילים. (3 פעמים בשבוע) פרטים והרשמה גם לקורסים הקיימים לעברית ואנגלית (כל הדרגות) מ-5 עד 8 כל ערב.

אימפרסריו: ב. גילאון - ק. גינצבורג

אולם "אדיסון" ירושלים ביום ראשון 7.5.50 בשעה 9 כרטיסים אצל ש. כהנא	אולם "אהל שם" תל-אביב במים רביעי וחמישי 3-4.5.50 בשעה 8.30 כרטיסים "ארמוני רח"ס 4
"רם ה" רמת-גן ביום חמישי 11.5.50 בשעה 83.0 כרטיסים אצל נפתלי	אולם "ארמון" חיפה ביום רביעי 10.5.50 בשעה 9 כרטיסים אצל ק. גינצבורג

זוג הרקדנים הספרדים הגדול ביותר בזמננו
רוזריו ואנטוניו
בהשתתפות הפסנתרנים: אלפרדו רודריגו מנדוזה ופבלו מיגואל והגיטריסט דה לה מאטה

אני עובדת בשמים

המארכת הראשונה של „אליעל“ מספרת על טיסותיה

מאת כרמלה מויאל

מארכת כרמלה מויאל
החתן לא בא מן השמיים.

הייתם אומרים לנוסעת שהעבודה מבט לתוך תא הטייס ומצאה שהכסף ריק? היא לא ראתה את טייסי-המשנה, ועל גיורג'י, ההגה האוטומטי, לא שמעה מימיה.

יש נוסעים אדיבים, ויש פחות אדיביים. הדבר תלוי כמובן במידה רבה בכושרם לסבול את תנאי הטיסה. קשה לדרוש מאדם הטס בפעם הראשונה והמרגיש את עצמו ברע לחוס צד המארכת. בדרך כלל יש לי הרושם שהנשים מחזיקות מעמד ביתר קלות מאשר הגברים. משום מה גם הזקנים והזקנות עומדים יפה ב„מבחן“ זה.

זכורני, באחד הימים, נכנסנו ל„כיס“ אויר“ וצנחנו כמה עשרות רגל. נפלתי ארצה, וראשי הנוסעים נתקלו בתקרה. אותם אשר הגשתי להם מגשי-אוכל (המשך בעמוד 13)

עלי להביא אוכל לאחר, לעזור לשני המרגיש ברע, לכסות את השלישי ב"שמכות, לעזור לאם לטפל בהינוקה, להתוכח עם ה„שויצר“ הצעיר המסרב להדק את חגורת-הבטחון שלו, ולענות לסקרן הרוצה לדעת בדיוק היכן אנחנו נמצאים, באיזה גובה אנחנו טסים ומה משקל המטוס. יש ואני מטיילת כך שני קילומטרים באוירון הסגור תוך טיסה אחת.

שרים, זקנים ושליחים

הנוסעים? מובן מאליו, הנוסעים צודקים תמיד. לפחות, כמעט תמיד. מה דעתכם על הנוסע המודאג שקרא לי כבהלה רבה כדי להראות לי שהשמך דולף מן הכנפים? המסכן היה בטוח שאנו עלולים לצנוח בכל רגע תהומה. ומה

המטוסים לא התבטלו עוד בשדות התעופה באירופה. האוירון בא, וחזר כעבור שעות מעטות. בבואי לרומא ניתן לי רק לישון יום אחד — שעה שהאוירון המשיך, עם צוות חליפין, את דרכו לפאריס וחזרה — ובערב עלי כבר לחזור עם המטוס ללוד.

שני קילומטרים בשמים

לא פעם שאלוני חברותי בתמיהה — כיצד יכולה את לבזבז עשר שעות

„באמת היית בציריך?“

„האמנם את טסה לפאריס?“

„ורק לפני כמה שעות היית ברומא?“

שאלות מסוג זה מומטרות עלי עשרות פעמים ביום, כשאני מופיעה בתל-אביב, לבושה במדי-התכלת היפים בע"ל פסידהוב. נראה שבעיני צעירות רבות אין תפקיד מקסים ורומנטי מאשר לטוס על כנפי ה„סקיימאסטר“ ולשרת את הנוסעים באויר.

אין רומנטיקה

גם אני חשבת, לפני תשעה חודשים, כאותן נערות תמימות, האם לא יהיה זה שיא התענוגות לטוס בכל שבוע לבירות זרות? האם לא אפגוש אנשים מפורסמים ורומנטיים בתא הנוסעים? האם לא אוכל לבלות במקומות השעשועים המפורסמים שבעולם?

ובכן, התיצבתי במועד הקבוע, ביוני 1949, במשרדי „אליעל“. התכוננתי ל„תחרות-יופי“ חמה, ולכך גם הכינוי עצמן, כנראה, שאר המועמדות. הם היו מגונדרות ומאופרות כראוי, כאילו היו מועמדות לתפקיד של כוכב בהוליווד.

המנגל העיף עלינו מבט שטחי והזמין אותנו להתחרות. לא היתה זאת תחרות-יופי, כפי שהננו רגילים לראות בסרטי-יומן. היתה זאת תחרות שונה לחלוטין. נתבקשנו באדיבות רבה להירכנס למטוס, שהמתין לנו, ויצאנו לטיסה קלה.

קלה? לא כל כך. הטייס, שהיה כנראה עתוד קרבי חותיק, החליט להר-כוח לנו כי גם אוירון כבד בעל ארבעה מנועים מסוגל לתמן תמרונים. הוא החל לטוס „פיגורות“ — פניות חדות, ירידות פתאומיות, עליות תלולות ו„שמיניות“.

כעבור דקות מעטות התחילו המועמדות הראשונות „להרגיש עצמן ברע“. היופי ההוליוודי נמוג. ה„בוהן“ ישב מן הצד ורשמ לו רשימות. בתום טיסה קלה זו הורדו רוב המועמדות, והשאר, שעמדו במבחן, הוזמנו לטיסה נוספת. יצאנו לשיט ארוך על פני אירופה. בחזורנו נודע לי שנתקבלתי לעבודה.

„מבחן לתחום“

היום הגדול הגיע. החייט עשה את שלו, המדים היו מוכנים, התעודות היו בסדר. באתי לקבל את ההוראות הסופיות, כשלבי מלא צפיה להפתק אות. שמות רחפו בראשי — פולי-ברז'י, קפה-דה-לאפי, — מקומות רומנטיים מצלצלים.

והנה האפתעה הראשונה. ככובד ראש הוסבר לי כי בשעה שאהיה בחוץ-לארץ במדי „אליעל“ אני מייצגת את מדינת ישראל ואת שמה הטוב בעולם. ואחרי הקדמה רבת-רושם זו נמסרה לי די רשימה ארוכה של מקומות אשר נוכחותי בהן ובקרבתי תהיה בלתי-רצויה בהחלט: פולי-ברגרי, קפה-דה-להפי, ועוד ועוד.

בכל זאת היתה לי האפשרות, לפחות בחדשים הראשונים, להכיר את רומא ופאריס. שהינו במקומות אלה כשלושה-ארבעה ימים בכל טיסה. למדתי בעליפה את כל עתיקותיה של רומא, עד שנמאסו עלי כהוגן. פאריס מצאה חן בעיני יותר.

אולם עם התרחבות השירותים של „אליעל“ אורגנו כל הטיסות מחדש.

ווחיקי תליאביב זוכרים כיצד היתה אמה של כרמלה מויאל, מחברת רשימה זו, למלכת היופי בתליאביב. היה זה בימי מהפכת „התור“ כיום הצעירים“ בשנת 1910. הש"לטים החדשים החליטו להנציח את המאורע ע"י בחירת „סמל החרות“ — היפה בבנות העיר. נבחרה יהודיה צעירה בשם X, שהובלה בחוצות העיר ב"עגלה מכוסה פרחים.

בשינה ברומא, במקום לבלות את הזמן היקר בעיר שאין בה צנע ושומר אותה כה נהדרים?

לחברות אלה רגילה אני לענות: נסו נא לעבוד לילה כמארחות באוירון, ותרצו גם אתן לישון ברגע שיונח לכן.

האמת היא שהעבודה שלנו אינה קלה כל עיקר. דומני שוהי אחת העבודות המעייפות והמפרכות ביותר שאפשר לתארן. המארכת חייבת לדאוג לכל שלום הנוסעים, בטחונם ומנוחתם מסוים רים לדידה. אסור לי לישון ולנוח.

המארחות ריטה רבלי (מימין) וטובה מזרחי „המארכת עובדת ברגליה...“

המארחות כרמלה מויאל (מימין) ומרים גודר „אין רומנטיקה במקצוע...“

ציונות, מברייחיס וסיגריות

מאת ש. יוסף

שהויסמנס היה נשיאה, לכבוד סגן היו"ר של עיריית חיפה, דויד הכהן, כש' הלה ביקר בבלגיה לפני שלש שנים. בהזדמנות זו "התוודה" דוד הכהן, באנטוורפן סיפר ד. הכהן כי הוא בא ללמוד עניינים מוניציפאליים, אולם למי עשה תחת מסוה זה עסק בהברחת נשק בשביל "ההגנה". כעת מוצא ד. הכהן, "לנחוק" לבקש את סליחתו של קאמיל הויסמנס על ש"ניצל לרעה" את מארחיו...

קאמיל הויסמנס השיב ב"וידוי" משלו. אף הוא עסק פעם בענייני הברייחיס. זה היה עוד בצעירותו, לפני מלחמת העולם הראשונה. הנשק היה מכוון לרוסיה הצארית. שני אנשים היו שותפים לעסקי-הברחה אלה. גדמה, ששמותיהם מוכרים — הוסיף ק. הויסמנס — האחד — שמו היה ליטביי — ג'וב והשני — שמו היה לנין...

העבר
בארץ מבקר כעת מי **הפולני של ניסטר** הפנים הצרפתי הגב' מוק לשעבר, חבר המפלגה הסוציאליסטית, היהודי זיל מוק, זיל מוק נתפרסם ע"י שני דברים: א. — דיכוי הקומוניסטים וב. — עזרה ממשית מאד למלחמתנו בכל צורותיה: ההעפלה, הבריחה וזו הברחה, ודי לחכימא ברמיזה... והכל כהיותו מיניסטר הפנים.

במסיבת קבלת פנים לכבודו, כשכל גואם הפליג לדבר על עזרתו של זיל מוק במלחמתנו, רמזו על פקודותיו, ובעיקר על אימתן פקודות, לגבי פועל לות אנשי הבריחה וההגנה בצרפת, התערב זיל מוק עצמו וטען אף הוא ברמזים:

«בעניינים כגון אלה, כשאישי תופש משרה חשובה, אין אמרים אף פעם, כי הוא עשה כדברים האלה, אלא עוד ריו "ללא ידיעתו" עשו את הדברים. בין עוזריו בעניינים אלה, היתה אשתו, מאדאם גרמין מוק, ולה עבר פלילי בעניינים כגון אלה. עוד מימי העזרה לריפובליקנים במלחמת האזרחים ועד למלחמת היהודים... מדאם גרמין מוק, המבקרת יחד עם בעלה בארץ, הסמיקה, כשבעלה הטיל עליה, "אשמה כה כבדה", סוף סוף לא כל בעל יכול לחלק מחמאה כה "פלר לית" לאשתו בפומבי.

שוט
ביום ו' לפני הצהריים הופיע במשרד החוץ במשרד בריטי ודרש במפגיע מאת עובדי לשכת השר לסדר לו ראיין-בזק אצל מר מ. שרת.

«מי אדוני?»
«אני בארנט גאנר, נשיא ההסתדרות הציונית בבריטניה, ציר הלייבור בבית הנבחרים. הגעתי רק אתמול בערב לארץ...»
«ומה החפזון?» — הקשו המזכירים.
«מר שרת עסוק כל היום. יש להרשם לראיון ולקבוע זמן, כנהוג, וכנדרש לפי הפרוטוקול».

אולם מר בארנט גאנר התנצל. הוא חשב להשאיר בארץ כשבויעים. בא בעצם, להשתתף בישיבת הוועד הפועל הציוני. אולם כשרק הגיע למי לונג מסרו לו מברק מאת המצליף של הסיעה הפרלמנטרית הלייבוריסטית, הדורש ממנו לחזור ללונדון עד יום ב' לכל המאוחר, הואיל ובאותו ערב, ער מדת להתקיים, «הצבעה». כיון של-לייבור» רוב של רק 4 קולות, הרי חשוב כל קול ואיש לא יחסר. הוא טס ביום א' ללונדון...

המזכירים הביאו את הענין בפני שר החוץ, שהתחשב ב"נסיבות מקילות" אלה. ראיין-הבזק נתקיים.

אספרנטו
הוועד הפועל הציוני הוא קונגרס ציוני בזעיר אני פין, וכשם שהקונגרס הציוני שפע מזוה וממנהגיו על הכניסה, כן הכנסת מעתירה ממנהגיה על הוועד הפועל ובלו שום ספק גם על הקונגרס הציוני, שיתקיים בסתיו בירושלים. סוף-כל-סוף, הרי חלק גדול מחברי הכנסת גמרו את אופנת-הנימיר סין והנוהג הפרלמנטרי בקונגרסים, וע' תידיים הם להיות נבחרים מחדש לקוני גרס הציוני.

אבל בשני דברים שונה הכנסת מה-קונגרס הציוני, ומהקונגרס-זוטא — הוועד הפועל הציוני.
(א) בישיבות הוועד הפועל הציוני מותר היה לעשן, דבר שהוא אסור בישיבות הכנסת...

(ב) בכנסת מדברים רק עברית (רק שלושה מדברים ערבית) ובישיבת הוועד הפועל הציוני מדברים גם מעט עברית.

עיקר הנאומים נישאו ביהודית. את המקום השני תפשה הלשון האנגלית בניב האמריקאי. אולם גם השפה המסורתית של הקונגרסים לא נשכחה — «הקונגרס-דויטש» המפורסמת. אפס כי כל השפות גם יחד לא היו טהורות במיוחד. בעברית נשמעו נימים יהודיים ואנגלים, ביהודית — נימים עבריים ואנגלו-אמריקאים, ובאנגלית — נימים עבריים ויהודיים. את עקומה של ה"קונגרס-דויטש" תופשת לאט-לאט מה שקראו במסדרון גות הוועד הפועל הציוני "לשון-הקונגרס".

רבותי, מותר לעשן
ישב ראש בישיבות הוועד הפועל הציוני, היושב ראש הנצחי, מר יוסף שפרינצאק, אלא שמתוך ריבוי ישיבות-ראש, באמת קשה להתמצא בישיבות. אין, איפוא, כל פלא, אם בנאום הפתיחה שלו, פנה מר שפרינצאק אל חברי הוועד הפועל הציוני בנוסח המקובל עליו מזה שנה ויותר:

«חברי הכנסת הנכבדים, סליחה, חברי הוועד הפועל...»
באולם היו רבים, שלא נבחרו לכנסת; הנהנו מן התואר לרגע, או ההזכיר התואר-לרגע את הפצע בן השנה? שכח היושב-ראש לרגע את המסיבה, אולם זאת לא שכח: כי פה מותר לעשן. הסיגריה המסורתית היתה בפיו, זו שאינה חסרה בכל קאריקטורה ורישום.

היא היתה עדה מתמדת — פה לא הכנסת.

לשם מה קיימת הקרן?
ובכן, מה תפקידה של הקרן-הקיימת, גואלת הקרקע, כעת לאחר שכל הקרקע בארץ נמצאת בידי מדינת ישראל? זוהי הבעיה שתיוון בוועד הפועל הציוני השבויע בירושלים, וכך הגדיר אותה אחד המשתתפים באותה מסיבה פנימית:
«לפני המדינה אספה הקרן-קיימת כספים כדי לקנות אדמה... כעת, לאחר יסוד המדינה, מוכרים קרקע לקרן-הקיימת, כדי שהיא תוכל לאסוף כספים...»

מברייחיס ותיוכיים מתוודים בפומבי
קאמיל הויסמנס, המנהיג הסוציאליסטי הבלגי, נתקבל במסיבה רשמית בעיריית חיפה. היתה זו מסיבת-גמול על מסיבה שנערכה בעיריית אנטוורפן,

משלמי מחיר העצמאות צועדים למסיבתו של ראש ע.ת.א. תנו לנו לשכוח את נכותנו...

זה קרה ביום העצמאות

מאת ש. סאמט

בהפגנה הקומוניסטית שנערכה לכבוד יום העצמאות צעק אחד המפגינים: «יחי סטאלין הגדול, משחרר העמים והיודיד הגדול של ישראל!». הוסיף חברו לשורה בקול נמוך יותר: «יחי גם וייצמן, נשיא מדינת ישראל!».

* * *

הרגע הגדול ביותר הגיע שעה שניצו נכי מזחמת השחרור, ראובן סולמן, השיב לברכת ראש עיריית תל אביב (בקבלת הפנים בגן הנביאים) ואמר: אחת מבוקשנו מכם — תנו לנו ליצור לעצמנו חיים חדשים במערכת היצירה של המדינה, בשלום ולא כמלחמה, בעמל כפים ולא בחסד הנכות. עדיכם ליצור עבורנו תנאי חיים וקיום שיאפשרו לנו לשכוח כי נכים אָנחנו.

* * *

שאל עתונאי את יהודה נדיבי, מזכיר העיר תל-אביב: האם אתה יושב ראש ועדת הביצוע של חגיגות יום העצמאות בתל אביב? השיב: זאת אגלה רק אחרי שאדע את תוצאות המיבצע. בתום החגיגות "הודה" נדיבי כי אמנם הוא היה האחראי...

* * *

ב"כסית" הגיש המלצר חשבון לאחד הלקוחות שהספיק ללגום לגימת "יש" אחת ושתיים ושלוש וארבע, ומי ילך ויספור כמה" החשבון היה: 799 פרוטות. הגיש הלקוח למלצר ביד נדיבה 800 פרוטות כשהוא מכריז: קח גם את העודף, העצמאות שוה...

עצמאות על ארבע
«כלב מי שאינו משתכר כדת!»

חופש הדיבור — במדינות רבות אין האזרח מעז לגדף את הממשלה בפומבי. אצלנו יכול כל אדם לנאום בכנסת הקטנה, של שדרות רוטשילד — בתנאי שימצא לו קהל.

אזרח ישראל - האם הוא חפשי?

אחרי שנתיים של עצמאות יש לנו חופש המצפון והדיבור - אך אין לנו חופש ממחסור ומדאגה. - מי ומה מגביל את חרותנו?

חופש הפרט — הוא נזדמן לבית הקפה. לפתע הוקף המקום. כיסוי נעליו ומכתביו נבדקים ע"י שוטר בחיפוש ההמוני. היש הצדקה לפגיעה כזאת בפרטיות ובכבוד האדם?

חופש רהפקרות
ובכן, יש חופש בשטח זה, ויש שלילת-חופש בשטח אחר. נשאל את עצמנו — שלילת-חופש זו, מה מקורה? האם מקורה בכונה זדונית של דיקטטור או של מנגנון רודני? או שמא מקורה בעצם התנאים בהם קיימת מדינתנו? קודם כל — האם כל חרות רצויה? הנה, מותר לכל אדם לכתוב כאות נפשו בעתונים (כל עוד הוא מור צא עתון המסכים להדפיס את דבריו, דבר המהווה בעיה בפני עצמה). יש "קול העם" ו"חרות", יש "סולם" הדר"גל במלכות-ישראל עד בגדוד, "אלף" החולם על ארץ-הפרת, ו"גור", עתונם של אנשי איחוד, המוקיע בכל שבו עיים את העול הנגרם למיעוט הערבי, כל אלה חופשים להביע את דעותיהם, וכולנו שמחים על כך. אולם קיים אצלנו גם חופש עתונות מסוג אחר: שפע של עתונים וחבורות פורנוגרפיים — מהם מקומיים ומהם זרים, שאנו משל-מים עבורם במטבע זר יקר. האם אלה רצויים? האם זוהי חרות רצויה?

"גם היפה בכנות..."
מדינת-ישראל היא עצמאית. להלכה, למעשה אין היא עצמאית כל כך. אין היא יכולה לעשות כאוות נפשה. מצבה הכלכלי הוא בכל רע. חסר לה המטבע כדי לשלם עבור פתלחמו היומיומית של האזרח. חסרים לה חמרי-גלם. מוטל

(המשך בעמודים 10-11)

מאת אורי אבנרי
אם רוצה מישהו לנסוע לחוץ-לארץ, האם רשאית המדינה לסרב לתת לו היתר-יציאה, או למנוע בעדו את המט"ע הזר הדרוש לשם כך?
אם רוצה מישהו לנסוע בשבת בארץ טיבוס מתל-אביב לחיפה, הרשאים ראי-שיהדת לכפות עליו ישיבה בבית? אם הולך אדם לתומו ברחוב, או יושב בבית-קפה, האם חייב הוא לס"בול ששוטר יעצרו, יבקשו לחלוק את נעליו או לפשוט את מעילו, כדי לערוך בהם חיפוש?
אלה התלונות היומיומיות. אין ספק, רבות מהן מוצדקות. אך מרוב תלונות על ה"איך" שוכחים לפעמים את ה"יש".

בארצות מסוימות לא יעזו האזרחים לפרוץ הפגנה נגד השלטונות. אצלנו זוהי תופעה תדירה ביותר, וכל עוד לא עברו המפגינים להפרעות הסדר או למעשי אלמות. לא תפריע להם המשטרה.

בארצות מסוימות לא יעזו איש לקום במקום ציבורי (וגם לא בביתו הפרטי) ולהטיל דופי בראשי השלטון. כל הרור צה בכך אצלנו יכול להטריח עצמו לשדרות רוטשילד ולקחת חלק במושבו היומיומי הקבוע של הפרלמנט החפשי.

"חופש?" אמר לי לא מכבר סקייד ממשלתי גבוה, שהצגתי לו שאלה זו, "מה זה חופש? חופש לדבר, או חופש לגנוע ברעב? חופש לכתוב בעתונות כאוות נפשו, או חופש לפגוע בזולתו? חופש מוגבל או הפקרות בלתי-מוגבלת?"

"חופש?" שאלני אחר, "מה זה חופש? זה מושג שיכול לבטא את הכל או לא כלום. מוטב לפרט מושג חופש על חריות מסוימות — חופש ממשהו, או חופש למשהו."

המדינאים הגדולים ידעו אמיתה זו, ולכן דיברו על ארבע החריות המפורשות: חרות המצפון, חרות הדיבור, חרות מפחד וחרות ממחסור. האם כל אלה קיימות בישראל? האם כל אלה יכולות להתקיים בישראל?

צנע, חיפושים — אבל...

מדי יום ביומו מגיע למערכת מבול של מכתבים, בדיחות, תלונות ורטינות, אשר מטרתם להוכיח כי אין חרות בישראל. רבים, רבים מאד מרגישים עצמם כבולים במדינה.

הצנע — האם אין הוא פוגע בחרות האדם? אם רוצה מישהו לאכול בשר ביום מסוים, — האם רשאית המדינה למנוע אותו מזאת בעזרת פקי חים מוויינים באקדחים?

החופש משרירות — אין לנו גיסטאפו, המשטרה כפופה לחוק המדינה. אך לא תמיד נשמר החוק. אזרח זה הוא חף מפשע — כל עוד לא חויב בדין. האם זכאית המשטרה להובילו בכבלים ברחובות?

החופש מהתערבות המנגנון — עקרת-בית הלכה לקנות מצרכיה בשוק. פקחי המפקח על המזונות מפשפשים בתיקה. בעיניהם כל אדם חשוד. החייב האזרח להקריב את כבודו?

רפורמזיה בתמונות של בנו רותנברג

חופש העיתונות — העתונות חופשית. יכול אדם לזכות בעתונות לבניג, לבעל ולבולשביזם — אך מותר לו גם לפרסם חוברות פורנוגרפיות או להביאן מחו"ל. תמורת מסבע יקר.

החופש מראגה — אזרח בן 50 אינו מוצא עוד עבודה. ביטוח סוציאלי אין. מה ערכו של חופש הדיבור לגביו?

אזרח ישראל — האם הוא חפשי?

(המשך מעמוד 9)

משפיל — לא רק את הנאשם עצמו, אלא גם את הציבור?

יש צורך במשטר של צנע. כל עוד אין המדינה יכולה לתת לנו את מוזנו בשפע, חייבת היא לדאוג שהמעט היש יחולק בצדק. תבוא ברכה על הדואגים לכך. אולם מאכן רב המרחק עד לחיי פושים משפילים בנרחיקיהן של עקרות בית תמימות, או לחיפוש המוניים בנעליהם ובמעליהם של היושבים בבית קפה — אפילו כשיש חשד מבוסס שי אחד או שנים מהם עוסקים בשוק הישור.

חופש לרעב?

מה מועיל לי חופש הדיבור, אמר לנו עולה חדש בן 45, "כשאין אני יכול למצוא עבודה? בגילי אין עוד עבודה. נותני העבודה אינם רוצים בי. יש לי רק החופש לרעוב." גם זו אמת. חופש הדיבור אינו מועיל הרבה, כשאינו מלווה בחופש ממחסור. אין אנו רוצים בחופש כרוג מת האמירה האמריקאית: "המליונר ומחוסרי-העבודה, שניהם כאחד חופשים למות ברעב."

מאן תפקיד נוסף של המדינה: הביטוח הסוציאלי. לא נשלה את עצמנו — הוא יגביל את החופש בשטחים אחרים. אם יגדלו המסים, פוגע הדבר בחרות האזרח להוציא את כספו כאוות נפשו. אולם בניגוד לדעתם של אמריקאים רבים, סבורני כי כדאי לנו להקי ריב מעט מן החרות הזאת כדי לקנות בה חרות חשובה לא פחות — החרות מדאגה ומחסור.

"חופשי" — לשוק השחור

בשנה הראשונה של חרות ישראל אחרי חתימת הסכמי שביתת-הנשק שי מענו פטופטים רבים על חופש ושלי לתהוופש. מיטב לנו לחדול מפטפור טים אלה ולדבר על דברים מעשייה. אין אנו רוצים בחרות לפורנוגראפיה, לשוק-השחור או לספסרות. מוכנים אנו גם להשלים עם הגבלות אחרות של חרותנו, כל עוד משוכנעים אנו שהדבר באמת הכרחי ומוצדק נוכח דלות המדינה ודוגה ועוגיה, הגבלת-חופש אינה דבר שלילי כשלעצמו. כל אדם החי בחברה

עליה מצור של הארצות השכנות. כל אלה מגבילים את חרותה. וזוהי הסיבה האמתית, האוביקטיבית, להגבלת חרות האזרח בה. לא תיתכן חרות מלאה במדינה שאינה חפשית לחלוטין. המדינה משולה לאותה נערה צרפתית חמו' דה שאמרו עליה: גם היפה בבנות לא תוכל לתת יותר מאשר יש לה.

קחו, למשל, ענין חופש-התנועה. להלכה זהו עקרון קדוש. אדם הרוצה לנסוע לאמריקה, חייבת המדינה לברכו לדרכו. כיום גם ניתן כמעט לכל אדם, אם אינו חשוד בכוננות מפוקפקות (ואם אינו שייך למעוטם הלאומיים) לקבל היתרי-ציאה. אולם זהו היתר להלכה בלבד. למעשה לא יוכל לנסוע בלי מטבע זר, והמדינה לא תיתן מטבע זה. אין היא יכולה לתת את אשר אין לה. מאכן שהגבלת חרות האזרח נובעת במישרין מהגבלת החרות הכלכלית של המדינה.

"חשודים" מובלים בכבלים

אם נסכים לעובדות אלה — והרי אין אדם יכול להתנכר לעובדות גם אם אין לו היכולת לשנותן — נשאלת השאלה השניה, אשר בה העוקץ האמת: אם כבר יש צורך בהגבלת החופש של האזרח, האם היא צריכה להי עשות דוקא בצורה שהיא לעתים קרובות פוגעת בכבוד האדם?

לא נאמר שזהו הכלל. אין ללמד מליקויים בודדים על המצב כולו. אולם אין גם להשלים עם הליקויים שישנם. חייבים אנחנו לעמוד על המשמר, להיר, להתריע. במקום לנאום נאוים רבי-פאתוס על שלילת-החופש כשלי עצמה, מוטב לנו להצביע על פרטים הפוגעים בנו, בכבודנו.

למשל: כל אזרח הוא חף מפשע, עד אשר פסק שופט מוסמך כי עבר על החוק. יכולה המשטרה, בפקודת שופט, לעצור אדם חשוד ולהחזיקו בכלא, בתנאים מסוימים שהוגדרו בחוק. אולם — האם מותר למשטרה להוביל חשודים לבית-המשפט, כשהם כבוי לים בידיהם, אף כשאין כל סכנה שינסו להימלט מידה? האם אין זה מחזה

חופש ההפגנה — יש לכם תלונות על הממשלה? שיכון? עבודה? יכולים אתם להפגין, וכל עוד אינכם מפריעים לסדר לא תתערב המשטרה.

מגביל את עצמו. השאלה האמתית היא: מי שולל את החופש? דיקטטורה רודנית או ממשלה מייצגת? כל עוד מוגבל החופש בהסכמתם החפשית של האזרחים, אין בכך משום רע. אך צפונה בהגבלה המוסכמת הסכנה שהמנגנון המבצע יחרוג מגדר סמכויותיו, לפיכך חייבים אנחנו להתריע על כל שלילת

חופש בלתי-מוצדקת, על כל פגיעה בכבוד האדם, על כל הפרזה מצד המנגנון-המבצע. אם כל אזרח יחשוב היטב לפני שיתלונן ויירטון, יתמעטו הפטפיטים המזיקים, אולם יגבר הלחץ נגד ההגבלות שאין להן הצדקה, וזהו, למעשה, תפקידו וחובתו של כל אזרח.

חופש התנועה — הצעירה מבקשת רשיון לנסוע לאמריקה. הפקיד מוכן לתת לה היתר רשמי — אך לא את הדולארים אשר בלעדיהם אין ערך להיתר.

פארודיה על שקספיר

"אותלו" כבר הוצג ב"הבימה" לפני קהל רב. המבקרים כבר אמרו את דבריהם גם על המשחק, גם על הבמאי וגם על הצייר והמוסיקאי. לדבר אחד לא שמו לב. גם לולא היתה "הבימה" מפעל צבורי, הרי במה צריכה (חיי-בת!) לחוש באחריות צבורית רבה. כדאי לנו לראות מה מביאה לקהלנו הצגת מחזה זה.

דודמונה, נערה ונציאת מסוגרת, התאהבה במפקד הצבא הונצאי, בגלל סיפוריו על הרפתקאותיו, ברחה מבית אביה, ונישאה לו בסתר. הוא מבוגר ממנה בשלושים שנה לפחות, והוא נוכרי (מארוקאי). אביה מטיל עליה נידוי, ומת מצער.

מפקד הצבא, אותלו, צריך לצאת לקפריסין, כדי ליטול את הפיקוד על האי במלחמה נגד התורכים. לסגנו הוא ממנה את קאסיו, ובזאת הוא מעורר את חמת יאגו, צעיר בן עשרים ושי-מונה, הסבור כי משרת הסגן מגיעה לו. נוסף לזה חושד יאגו באותלו כי קיים יחסים עם אשתו, אמיליה.

יאגו מושך אתו לקפריסין ציזה טמבל בשם רודריגו, המאוהב בדודמונה, ומפתה אותו לעורר את קאסיו למהלך מות. אותלו רואה במהלומות אלה פת משמעת חמורה, מפטר את קאסיו, וממנה את יאגו במקומו. אבל בזאת לא תמה פרשת תכניו של יאגו. הוא יועץ לקאסיו לבקש מדודמונה כי תעיר רב לטובתו, ומצד שני מעורר יאגו את קנאת אותלו ברמזים על יחסים בין קאסיו ובין דודמונה (שככלל לא יכלו להתקיים בגלל חוסר הזמן לכך).

עד כי חונק אותלו את דודמונה. זאת פרשת אותלו. עלילה אוילית למדי, ופסגת חוסר המוסר. האיש הנבון היחיד בכל המחזה הוא נבזה. כל השאר פתאים המאמינים לכל דבר. הרי צח המתועב מוצדק בהחלט לוא היה יסוד לחשדיו של אותלו, וקנאת הגבר, אותה מפלצת ירוקת העין, נעשית מוטיב בחיי בני אדם.

אלא שאת הפרשה הזאת מלביש שיקספיר בשירה אדירה. שיקספיר היה, כנראה, מחוסר כל עקרונות מוסריים או חברתיים. כל גישתו היא אסתטית.

אבל האסתטיקה שלו מסויה הרבה פני-מים, כי היה מגדולי המשוררים אשר בעולם.

השירה הקלאסית צופנת בחובה סכינה רבה, מבחינה חברתית, ובחינה זאת צריכה להיות הראשונה בתיאטרון המתמר להיות התיאטרון הלאומי שלנו, אם לא בכל מעשה אמנות. מי שנוטל על עצמו לכלול בתוכנית הלימודים שירה קלאסית, או להציג

אה לנו את ההפך. יופי? אדרבא. אבל אין יופי תלוש. יש במה ויש קהל, ויש ערכים, ויש אחריות מצד הבמה לגבי הקהל.

תאמרו: זה לא ישפיע. אין זה נכון. אבל גם לוא היה נכון, שאלו את עצמכם: אם לא להשפיע, לשם מה להציג?

לא כדי לשפר את מידותינו. בודאי לא כדי ללמדנו חוכמת חיים. אלא כדי להסב לנו הנאה אסתטית בלבד. ומה עשתה "הבימה"?

הקהל צחק. הגדולה בטראגדיות של שיקספיר הוצגה על הבמה, והקהל באי-לם צחק. שיקספיר, לפי טעם דורה,

יוסף גודנר ורעייה גודרין
הילד משחלה משחק בורמים.

מגזים, גם במלים וגם בסיטואציות. ועל זה באה "הבימה" והגויזמה, כדרכה, עוד יותר. עד כי קיבלנו פארודיה אחת גדולה. האמנם צריך יאגו להיות מיקיון? האם צריך אותלו לגעות כמו פר? הרי יש אפשרות למתות את הקהל יתר על המידה, עד שיצחק. מענין כי שני שחקנים שמרו על מדה נבונה של התנהגות אנושית, — ישראל בקר (קאסיו) ושמואל רודנסקי (מונטאנו). האם מקרה היא כי שניהם אינם לא מ"הבימה" הוקנה ולא מ"הבי-

לפני הציבור מחזה קלאסי, חייב לש"קול את המעשה יפה יפה לפני שיעשה. כי יחסי המוסר, אכן: כל הגישה החברתית של ימינו, מה שונים הם ממה שהיו לפני שלוש מאות וחמישים שנה, עד כי מושגים חברתיים שנראו אז טבעיים ומובנים עלולים לגרום נזק רב אם יוצגו כיום כטבעיים ומורביים. אנו מנסים לעקור את "בעלות" הגבר מחוקינו ומנהגינו, אנו מנסים להוכיח כי אין הצדקה לאלמות לבד מהגנה עצמית, — ובא שיקספיר ומר-

מה" הצעירה, אלא נספחים מן החוק? מסבה ברורה שיבחו כמה מבקרים את התרגום. אם זה אלתרמן הרי שהי תרגום הוא "שוטף" ו"עסיסי". אבל התרגום הוא לא נכון. ראשית, או תלו איננו כושי, ואין בכל המחזה בעית גזעים. יאגו שבודאי איננו בודק באמצעים להשמיצו, אומר רק כי נכ"רי הוא, ואין בו נימוסי ונצייה, וגם זקן, אבל איננו אומר כי כושי הוא. שנית, אותלו איננו חונק את דודמונה בגרונה. לא chokes her אלא stifles her. הבדל חשוב, גם בקשר למה שבא אחרי זה וגם בקשר ליחס של אותלו לגופה של דודמונה. ושלישית, הקורפוס דליקטי, שצריך לבחוס את חשדיו של אותלו, הוא עצם נשי ואינטימי, כמו למשל הפודריה של יוני-נו, וזה איננו מטפחת אלא ממחטה. ממחטה קטנה, שאין בה כדי להקיף את גולגולתו של אותלו, ואשר אשה נושאת בידיה יותר כעדי מאשר ככלי. אבל לבד משגיאות פשוטות אלה גם שירתו האדירה של שיקספיר נעלמה בתרגום. זה יכול להיות בגלל מבטאם של השחקנים.

ליילהלו מחפש את קהלו

ביום 19.4 הוצגה לראשונה התוכנית מספר 17 של התיאטרון לילהלו (התוכנית השלישית בשנה זאת) ושמה "אופנבך בתליאביב" — סיפורי עולה חדש.

הטכסטים הם של נתן אלתרמן, בייטוש דוידוב ושמואל פישר. הבמאי — אס אין אנו טועים, בפעם הראשונה — ביטוש דוידוב.

הלנה היפה ובעלה, המלך מנלאוס. שהספיקו כבר להזדקן קצת, יושבים במרומי האולימפוס. ז'ק אופנבך בא אל המלך ומבקש את עזרתו כדי לעלות לישראל. אופנבך, מגיע ארצה כעולה חדש, ומתבונן. הוא רואה את מוכר הנפט ברחוב, את הפארלאמנט של שדרות רוטשילד, את אישה-שלג, ואת התיאטרון לילהלו המציג לו את הזר-מים בחינוך. לסוף הוא מוזמן לנצח על התזמורת, ובמחול קיבוצי (הסוליסט-סית — מיה פיק) מסתיימת התוכנית. אפ כי כמעט ברור לכל שצורתו של "ליילהלו" כבר נקבעה מזמן, עם פד-מוניו של נתן אלתרמן והמוסיקה של וילנסקי, בכל זאת ניכר כי תיאטרון זה הוא המוכן ביותר לשינויים, גם (המשך בעמוד 18)

אופנבך בתליאביב: מיה פיק כקנקן
מזימה גלויה. הצילומים: זינגר

אותלו: רחל דומוביץ כביאנקא
מזימה נסתרת.

סקנרלים לצלילי התזמורת

המוצחים מתנצחים

משעמד בשבוע שעבר על דוכן המוצחים של התזמורת הפילהרמונית פול פאראי, הצרפתי, והוא מנצח על "סימפוניית הגורל" של בטהובן, לא ידע הקהל הרחב כי באותן השעות הולך ונחרץ גורלו של המנצח עצמו. הקונצרט היה אחד המוצלחים ביותר של העונה, אך בלבו של המוסיקאי התחוללה דרמה אישית קשה (ואולי משום כך דוקא הצליח הקונצרט...) הנהלת התזמורת העמידה את מר פאראי במצב שהכריחו להתפטר מהנהלת התזמורת, והעיקר: מסיור של חמשים קונצרטים באמריקה, שקסם לו מאד, ושעליו חתם חוזה עם התזמורת, (ובקשר לזה נסע לאמריקה, השמיע דברים, ביטל חוזה אחרים והתכוון כבר לנסיעה), ובעוד שקהל אוהדי המוסיקה, אשר "נרגע" כבר במקצת מקוסביצקי, יהודי מנוחין וטיטו גובי, החל מגלה מחדש את פאראי, המוסיקאי המצויק, ועורך לו תשואות תן סוערות, התחוללה סערה בלבית המנצח ואשתו היהודיה.

מאהל שם" אשר ברחוב בלפור נוסע המנצח בוקר בוקר (אחר החזרות) וע"ר ערב (אחר הקונצרטים) לבית רומנטי אשר בפרברי קרית מאיר (ארבעה חדרים) — "פריפאבריקיט" שי התזמורת מהימים הטובים) ושם שוקע הנוג בהרורים על מה שנתרחש בחיי המנצח במחצית השנה האחרונה. מה קרה כאן? פאראי בא מצרפת, בא ניצח וכבש. לא רק את הקהל אך (וזה יותר קשה) את לבות חברי הנהלת התזמורת. הוא נעשה למנהל וחתם על חוזה לסיור באמריקה — מאורע גדול, שלו מצפים מאז גם התזמורת וגם יהודי אמריקה.

קוסביצקי במקום פאראי

בינתיים הגיעו מעבר לים רמזים, והרומזים הם נציגינו אשר שם מזה והאימפרסוריו "השולט בכל" מזה: "פאראי? מה פתאום? אחת משתיים" —

אני עובדת בשמים (המשך מעמוד 7)

ניקו את החמאה והקפה מפניהם. לוא ידעו המנהלים שצחקתי באותה שעה, בדואי היו מפטרים אותי מיד. הנוסעים המכובדים ביותר שלי, להורי ציאת עצמות הרצל שהבאתי ארצה, היו משה שרת וגולדה מאירסון. גולדה היתה נהדרת — היא שקעה בספר ולא היתה לה כל בקשה שהיא במשך כל זמן הטיסה, גם מאדיבותו של משה שרת התרשמתי מאד. אולם שליחינו הצעירים, אשר קבוצת קבוצות מהן בולטות כמעט בכל טיסה, גורמים כאבראש לא מעט למאריחות. מתחת לכבודם הוא לחגור את הגורת הבטחון בשעת ההמראה, ונראה שהם מעדיפים להלום את גולגולותיהם בתקרה. על אף כל תחנוני, הרי לעתים קרובות מצטופפים הם ליד הדלת עוד לפני שנגעו גלגלי המסוס במסלול.

נישואין על פני הארץ

ניבאו כי כל מארכת מוצאת את בן זוגה בשמים, ושהתקופה הממוצעת של שרותה עד לאותו יום מאושר היא תשעה חודשים. גם אנכי מצאתי את בן זוגי כעבור תשעה חודשים — אולם לא בשמים. נישואי הקרובים הם פרוזאיים ביותר פגשתיו על פני הארץ, ואפילו בארץ ישראל. אולם אין אני רוצה להרפות את ליבן של חברותי המארחות...

המנצח פול פאראי כן מתנהגים אתי?

אמרו — "או שיש לכם מנצח מחוצרת הארץ, משהו שיסמל את ישראל, יהודי או "צבר", ולא — אזי עליכם לבוא לכאן עם "תותח כבד", כגון טוסקאניני, קוסביצקי, או לפחות ליאונרד ברנשטיין" (זה האחרון יותר מפאת היותו יהודי אמריקאי מאשר מנצח). בינתיים הזדמן לארץ המאסטרו הגדול קוסביצקי, ותוך כדי תהליך הפיכתו לציוני נלהב (ובלי ספק דבר בלתי מעושה אצלו) הסכים לנצח על התזמורת באמריקה.

הפשרה שנכשלה

ואז נוצר מצב קשה בשביל הנהלת התזמורת. היא הציעה למנצח הצרפתי להתר על חלק מהקונצרטים שלו באמריקה. פאראי הסכים, אבל כשהחלו לדבר על סוג ההופעות — בא המשי"בר. כי ההצעה התכונה להשאיר לו את הקונצרטים בערי השדה, ולזה לא הסכים פאראי.

לא ברור מה יהיה בסופו של דבר, בינתיים הגיש פאראי התפטרות, אך, כפי שמרננים, לא נסתיימה הפרשה.

האופרה. הוי האופרה

"הסקנדל" השני לא זכה להדר רב כל כך בקרב המוסיקאים. וזה משום שבתוגים אלה רגילים מאד לכך, שאדם מסרב להשאל תוים לרעהו. הפעם לא היה זה מנגן אחד כלפי חברו, אלא מוסד (שוב האופירה) נגד מוסד (שוב התזמורת). טיטו גובי, הבריטון האירטלקי, הוא בעל מעוף לא רק בשירה. הוא התייצב בהנהלת התזמורת והשיע את נכונותו להופיע על במתה. "שלא על מנת לקבל פרס?" — אמרו אנשי התזמורת — "מצויק, אנו נשמח מאד", והדביקו מודעות על הקונצרט.

אחפשים אויבים

אלא שבניתיים לא נמצאו בספרית התוים של התזמורת שתי הפרטיטורות הדרושות ("אוטלו" לורדי ו"הספר מס"ביליה" לרוסיני).

מה עשו? פנו לאופירה, וכאן אירע הדבר. האופירה סירבה.

יש לה, כפי הנראה, לאופרה שלנו, סיבה לסירוב זה. קיים שם ענין, מזה זמן רב, בדבר שיתוף פעולה. האופירה היתה רוצה שהתזמורת תנגן אתה. פעם גם דיברו שם על מסגרת פעילות משותפת, ואנשי האופירה סבורים כי התזמורת מביטה עליהם, משום מה, מגבוה. וזה אינו מוצא תן בעיניהם.

"תוים? לא אצלנו". והגידו אשר תגידו: האופירה יכולה להרשות לעצמה דבר כגון סירוב זה. הם עומדים בודדים במערכה בלאו הכי, אומרים מנהליה, ומלבד הקהל שבא להצגותיה, אין היא באה במגע עם "גורמים אחרים". איזה ערך יש, איפוא, לעיד גוף אחד במחנה המתנגדים?...

אך מכולם לא התפעל ביותר טיטו גובי עצמו. "לא נספיק לערוך חזרה? אין דבר, נשיר בלי חזרה. זה לא כלום בשבילי, שרתי כבר את "אוטלו" 28 פעמים, משמע חזרתי על התפקיד כמה מאות פעמים. יהיה בסדר..." וע"ל על הבמה.

פול פאראי ואשתו. מה מתבשל כאן?...

סרגיי קוסביצקי ואשתו. צריכים לארוז את המזוודות...?

שלמה (שלשה חצים) מנאי ובתו
הערצת גיבורים

אדם, ונוף וחלום דובבים אליו, והוא מדובב אותם.

השאלה היא רק: לשם מה צריך להביע את כל זאת בשירים? הרי יכול היה המחבר לכתוב את כל אלה בפרוזה נאה, אם בספורים או ברשימות, ואפילו בפיליטונים.

אכן, דומה כי זמנם של השירים כבר עבר. אותם שאין להם מה להגיד, מוטב שישחקו, ואנשים כירוחם לוריא כדאי להם שיפנו אל אמצעי הביטוי הפשוטים יותר והנוחים יותר לקורא.

נביאים ובלבולים

כלכלה ומשטר מאת ז'אן באבי (ספרית פועלים, געורים, 850 פר'), אל לקורא להבהל מפני שם הספר. הוא כותב לשם כך שכל אדם יהיה מסוגל להבין את הדברים, וגם פחות המוציאים לאור טובה היתה. מלפני שני תיים נשאלים אנו כולנו לדעתנו בבעיות כה מסובכות ואך בוששה היא לבחור אם ייגש לקלפי בלי לדעת את הדברים האלמנטאריים על החברה הוא שרוי ועל מקומו בה.

אלא שהספר הוא חריצדי עד לגיחון. כבר בהקדמתו מודיע לנו המחבר (משום מה נתנה לו הוצאת הספרים את התואר "דוצנט באוניברסיטה" בלי לפרש איזו אוניברסיטה) "זהנה החברה הקאפיטאליסטית מעוניינת להכניס בלבולים לחקר הבעיות האלה". ועוד: "הכלכלה המדינית היא מדע, שכל חוקיו העקריים נתגלו על ידי מארכס". דרך אגב, בי שידוע כמה חייב מארכס לקודמו בחקר הכלכלה יפקק מאד בגילויים, וחתימת התורה" הזאת היא רק אבסורד.

ברור מהקדמה כזאת כי הספר מלא ציטאטות, לצורך ושלא לצורך, מלנין ומסטאלין.

וזה חבל. הגישה הקומוניסטית למדע הכלכלה היא מענינת למדי, אבל בצורה כזאת דורשת היא מן הקורא כי יהיה חסר כל חוש ביקורת.

עש

תקליטים לפטפון אברהמסון תל-אביב
רחוב בני-יהודה 9

אנשים וחרבות

שלשה חצים מאת שלמה טנאי (ספרית פועלים, ספרי משלט, 400 פרוטת) הוא פרשת המלחמה בנגב. הסופר היה כתב צבאי של "הארץ" בזמן המלחמה, ונוסף לזה מקורב הוא לאנשי הפלמ"ח, אשר מהם הורכבה חטיבת הנגב. משני טעמים אלה היתה לו גישה ישירה למקורות האינפורמציה. הספר מחולק לחמישה חלקים. החלק הראשון דן בתקופה יולי עד אוקטובר 1948. החלק השני במבצע "יואב" (אוקטובר 1948), והחלק השלישי במבצע "עין" (בו פלשו צבאות ישראל לטריטוריה מצרית). החלק הרביעי הוא המסע לאילת (מה שקוראים בדרך כלל "כיבוש אילת"), לאלה הוסיף המחבר את רשמיו על כמה מפקדים וחטיבות (יגאל אלון, שמעון אבידן, נחום שריג, ועוד).

כפרפראות נוספו כמה שירים של המחבר וכן סיכום מבצעי הנגב מאת יגאל אלון.

הספר איננו רפורטאז' רגילה, בדרך של רושם מאורעות. המחבר נוטה יותר לרישום אישי, של המצב יותר מאשר של המאורע, ואם כי המאורעות עצמם משתקפים יפה בדבריו, אין כוונתו להיסטוריה, ואולי משום כך דוקא נקי ראים הדברים בנועם. הלשון נעימה, כלל לא פשוטה, אבל גם לא מעורפלת, והדברים נקראים כסיפור.

במקום מסוים פוגם קצת פולחן הגיבורים של המחבר. היש בזה משום התבטלותו של איש הספר כלפי אנשי החרב?

פרחים וחיות

ענבר מאת ירוחם לוריה (תרשיש, לירה אחת) הוא ספר שירים. דרך אגב, זה הוא אחד הספרים המהירים ביותר שיצאו בלשון העברית, ומבחינת אמנות הדפוס והכריכה ראוי הוא לציון מיוחד.

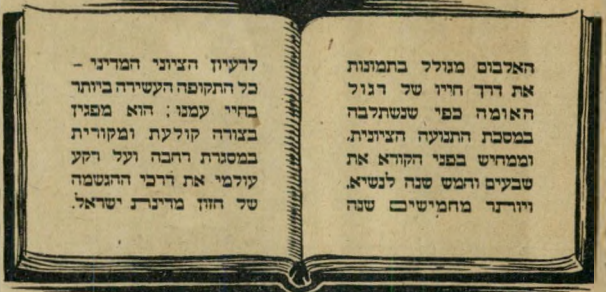
למי שמחבב דברי שירה תהיה בספר זה אפתעה גדולה. דברי המחבר ברורים. צורת הביטוי שלו היא שמרגית בהחלט. הוא איננו מאתמט בשורות של מלה אחת, ולא במלים של תריסר מובנים, ולא בהברות חסרות כל מובן. והרי זאת נטיגה עצומה לתחום הבינה.

כל המצוי אצל שיריהם של "הצעיר רים" יודה כי מר לוריא הוא מהפכן נועז, איקונוקלאסט וכופר.

כי, בבת אחת, פונה פה השירה מתעוץ הוצרה, וחוזרת אל התוכן. ותוכן יש לו הרבה. הוא רואה הרבה, וחש הרבה. פרחים וחיות ובני

חיים ויצמן
CHAIM WEIZMANN

הנסיא הראשון של מדינת ישראל
FIRST PRESIDENT OF THE STATE OF ISRAEL
PREMIER PRESIDENT DE L'ETAT D'ISRAEL
אלבום הצילומים בעברית, אנגלית וצרפתית שהופיע זה עתה בעריכתו של י. קלינר.

האלבום מכיל למעלה מ-250 צילומים הערוכים ב-156 עמודים גדולים בצורה הסברית ומבוא. מורפסים על ניר כרומו, ונתון בכריכה לאמנותית מרהדרת ביותר. מחירו בארץ נקבע עד ליום העצמאית לסך 3.250 ל"י בלבד.

המהדרה נערה מעיקרו של דבר למכירה לחיל. רק מכסה מצומצמת נמכרת בארץ בכריכה לספרים ולמתנות. בהם מבקרים התיירים הרבים, ובן האזרחים המיעוטניים לסלוח מתנות לקרוביהם בחיל. הרינו. איפוא, להודיע לכל הנויות הספרים והסוכנים כי כל המכסה הניל חולקה בין הסיטונאים ובי כל אחד יוכל לקבל אלבומים בכמויות מצומצמות אצל הסיטונאי שהוא קשור בו.

סדר החתמה: הוצאת ילעם. חברה ישראלית בע"מ תל-אביב. מודיען הסטילר 4. ארץ המכירה בחיל: ק"י מכו הברסיה למען שרות יצוא ישראל תל-אביב, ת.ה. 547.

תקליטים

כאר, כטהובן, אופרות, אופרות, ולסים, רקודים רדיו אוניון - רוברם רח' דיוניגף 116, תל-אביב

פסנתרים
מפירות ידועות - במבחר גדול וסטרימן את יון, ת-א, רח' רשי 9

זאבן זאב

ראודור
הסיגריה המוכרת - אחים בזרנו בע"מ

שמיר

מי ידאג לנפגעי המפולת?

העיריה מבטיחה בית בעוד 6 חדשים אך ביתיים אין קורות-גג ואלפי אחרים נשארו בסכנת-מות

הראשון אפשר היה להסיק את המס' קנה הזאת. ד"ר גולדשטיין, מ"מגן דוד אדום", שחדר מבעד לעמוד אבק ויז' תוך הסתכנות אל הדלת הראשית, נתקל בורעות מושטות של אשה שניצלה, והחל למשכה החוצה. האשה, שניצלה, לא חלה לשאול את הרופא על תינוך קה: "היכן הוא? הרי החזקתי אותו כל הזמן על הידים, כך ירדתי מהמד' רגות"... היא היתה האחרונה שהספיקה לצאת. מיד אחר כך נחסמה הכניסה ורק כעבור חמשה ימים הגיעו למקום.

שחיכה במשך ארבעה ימים ולילות, חיכה לאותו רגע, בו נמצאו כל בני משפחתו שלובי זרוע ושלשתם — בו רועות מלאך המוות?

הטת של ארבעה ימי שרב קשים ומספר כזה של לילות מחניקים וללא הפוגה עמלו ועבדו, כאילו באמת השוב היה כל רגע... והרי למעשה לא היה כל

מספר שעות לפני פרוס חג העצ' מאות יצאה בחוצות יפו תהלוכה של כמה עשרות איש. המדינה, שכבר לב' שה חג, עמדה לקבל את היום הגדול, והנה יצאו אנשים אלה לדרוש קורת גג לעצמם. היה זה קומץ השרידים של דיירי הבית ברחוב 22, שהתמוטט ששה ימים לפני כן. תהלוכה זו היתה כספה בים: לעומת ההמונים, שיצאו לרחו' בות למחרת היום, היו כמה עשרות אומללים אלה כאין וכאפס. המפגינים לא הוחשו. וזה גם מובן, שהרי אין המדינה על שריה, קציניה וכל תושביה, יכולה לשכוח את חג עצמאותה בגלל בית בן ארבע קומות, שהיה ואיננו עוד, ואם גם נספו עשרים נפשות מתחת חורבותיו. החיים נמשכים כרגיל. אלא שמאז האסון ברחוב 22 לא נחה דעתם של אלפי תושבי יפו: הם החלו לש' לוח מבטים חשדניים אל הסדקים שב קירות דירותיהם, לערוך חישובים סטא' טיים, להתעניין בתולדות חייהם של הבתים...

אב מוצא את בתו

בשלב האחרון של עבודת ההצלה, השתררה כעין דממת מות במקום, ורק שאון המנוף הגדול, שהופעל מדי פעם, הפסיקה לפרקים. בחצר המיסיון של "יוסף הקדוש" ישבו הנזירות והת' פללו על הקבורים מתחת לחורבות, אך ספק אם לשלום החי או לנשמת המת. אותה שעה הוצאה מגיא ההריגה גופה פעוטה של תינוק בן ארבעה חדשים, כשהיא עטופה בשמיכה ורודה ונעולה נעלי בד מקושטים; כאילו אך עתה הוצא הפעוט, ישן, מעגלת ילדים. האב השכול, שזיהה אותו, צנח ארצה וה' חל מנשק את כפות רגליה הקטנות של הגופה הפעוטה, כשאין בו עוד כוח להשמיע אנחה. בחולצתו של האדם האומלל עוד נראה סימן הקריעה — לפני עשר שעות הביא לקבורה את אשתו ואת אחותו של התינוק. בחצר המיסיון השתררה דממה. מספר האנ' שים עמדו במרחק מה מן המקום מול תמונת הזוועה. דמעות נראו בעיניהם של רופא "מגן דוד אדום" ושל קצין המשטרה. ואז — ברגע המוזעזע הזה — הרגיש אחד העתונאים במקום יד כבדה הנופלת על כתפו וקול חריף מאחוריו: "הסתלק מפה!" היה זה קצין הצבא, מבין האחראים למקום. "הנח לי — אני עתונאי" — אמר האיש ועל זה השיב הקצין: "אינני אוהב עתונאים". ביקש העתונאי להשאר בתוך החצר, בקרבת הגדר, אולם שם הסביר לו הסמל האחראי כי הדבר אסור מפאת... הנמצא במקום. ואמנם עמדו שם כמה רובים (לשם מה?) לא הרחק מהקניטינה של "השקס"...

(המשך בעמוד 16)

רק הנוכח ניצלה בנם
נעל של תינוקת וסיפור אילם

קבר האחים נחשף

לאחר שתי יממות של חיפושים ללא תוצאות והשרידים עומדים תשושי כור' חות בשמש הלוהטת, ללא תקוה, שבו' רים ורצוצים, נחשף קבר האחים במי פולת. כך התחיל סוף הפרשה. היה ברור, כי בחדר המדרגות הסמוך לו מצאו את מותם כמחצית הקרבנות. מכאן, כי הם ביקשו להינצל ואצו במדרגות אל עבר היציאה. כבר בלילה

ערך לרגעים או לשעות; עתה ברור, כי שעות מספר אחרי האסון שרר ה' מוות מתחת לעיי המפולת... אשר התרחש בפנים החורבות — לא ידע איש לעולם. ויתכן מאד, כי שם, בין שברי האבנים וברהיטים-בוע' רים, מול המוות, יתכן, כי שם התחוללו מעשי הגבורה הגדולים ביותר. אותה אשה שנמצאה שרופה כששני ילדיה תחת זרועותיה תשמש רמו לכך. ואילו מי יתאר את כאבו של אב ובעל,

"מגן דוד אדום" מסתלק

מאז אירע האסון באותו יום ראי' שון לפנות ערב, הפכה הטראגדיה לא רק למרכז ההתעניינות אך גם לזירת התנגשויות: מי יבצע את מלאכת ההצלה, מי יבדוק, מי אחראי לאסון? ביום לפני האחרון לפני ההריסות אירע דבר מפתיע: אנשי "מגן דוד אדום" הסתלקו מן המקום מבלי להש' איר תחנה לעזרה ראשונה או אמבר' לגם. תחילה סברו, כי צעד זה קשור אף הוא בהתחרות בין אגודות לעזרה ראשונה, אולם נתברר כי העלמו של חבר העובדים של "מגן דוד אדום" היתה לו סיבה חשובה יותר: — הם גויסו כולם לצבא. ואותו בוקר נשארה תל אביביפו בלי אמבולנסים (לא גודע על מספר הנשים שכרעו ללדת ואשר הזעיקו אמבולנס וחיכו לו לשוא. אשר לגופות מתחת לחורבות — הללו לא זעקו).

ואף על פי כן היתה כל פרשת המפולת לפרק גבורה גדול ואמתי. מאה וחמשים שעות עבודה ללא הרף, מתוך מסירות נפש, ולעתים מתוך הסתכנות רבה. וגם פה, כברוב המא' בקים, היה האדם הקטן הגיבור האמתי, "הגדולים" פקדו על האנשים, הש' גיחו, חישובו ועצבו את הקהל. הללו מהווים ועדות וועדות משנה, ואילו החילים מן השורה, השוטרים, הסני' טרים — הללו עמדו תחת השמש הלור-

הגב' רחל שור (במרכז) והפלימה
ביאנקה אופנבך ששיכלה אב וכת'
אדה יש בשפע, קורת-גג אין

החוקרים יוסף בריסירה (משמאל) ואליעזר אהרונב'
"לא היו אמבולנסים..."

המונים עודם נוהרים
למקום האסון
במקום עזרה, סקרנות

דני קיי בסרטו האחרון "הרביזור" מן הנסיכה מרגרט לתנועת החרות.

דני קיי בארץ הפלאפל

עינים, למשוך שרוולים, אך דני לא ראה כל צורך לשנות את יחסו הלבבי אל הנסיכה אשר כשלעצמה שמחה מאד...

להופיע או לא להופיע?

דני קיי הוזמן עתה על ידי ה"מט" רופוליסטן לתפקיד שומר בית הכלא באופרטה "העטלף" ליוהן שטראוס (תפקיד שאיגו מצריך קולומרה). לפי סב"ר אחת הוזמן קיי לא רק מטעמים תיאטרליים, אלא כדי לטהר את המוסד משמו הרע, שהביא לו זה עתה מנהלו החדש, היהודי רודולף בינג, שמצא לני כון להזמין ל"מטרופוליסטן" את הזמרת קירסטן פלגסטד, המוחרמת עתה במו"לדתה, שבדיה, בעוון שיתוף פעולה עם הנאצים. בקשר עם זה כתב בילי רוז הקולומניסט המפורסם באמריקה, את רשימתו העקצנית, שפורסמה במאות עיתונים. יהודי אמריקה מצפים עתה שדני קיי ידחה את הזמנת האופרה בניו-יורק, אך קיי טרם החליט בדבר.

מי ידאג לנפנפי המפולת?

(המשך מעמוד 15)

החמון מפריע למציצים

אך האמנם אשמים החיילים? מס' תבר, כי הללו יצאו מכליהם: מאז אירע האסון החלו באים למקום אורחי תל אביב שונים, גברים ונשים, באים סתם, לשם "ביקור חטוף". הסנציה, על כל הזוועה והטררגדיה אשר בה, שימשה להם גריו לסקרנות, ומספרים אפילו על מקרה אחד, שקבוצת אנשים, במכונית גאה למדי, אחר שבילו את הערב בנעי"מים ב"פילק", ותקף אותם השעמום, החליטו בחצות: "באו, ניגש קצת לי" יפו, למפולת". והיו רבים כאלה במ"קום האומלל הזה, שלא הרימו אבן, לא ביקשו לעזור, אלא באו להסתכל, והפריעו למצילים, עד אשר החליט הק"צין האחראי לגרש כל אדם שאין לו ענין ישיר, שיצדיק את נוכחותו...

ככל שהעבודה התקרבה לקצה, ביום הששי אחר המפולת, הלכה והנמיכה ערמת האבנים ולעומתה הלכה וגבהה ערמת המטלטלים, שנאספו בחצר הסי"מוכה, בין האבנים נראה פה ושם דף מתוך ספר לימודים, פרימוס שבור, ירחון אופנה, בובה שבורה — ואלה מספרים על חיים שהיו כאן ואינם עוד.

דניאל קמינסקי, הנער היהודי מברוקלין, הידוע למיליוני צופי קולנוע בשמו דני קיי, טרם החליט אם ביקורו הקצר בארץ הפלאפל ישאר "פרטי בהחלט" או שמא, בכל זאת, ייענה לאחת מחצי תריסר ההזמנות, שנשלחו אליו בשעתו מפה, ויופיע בפני הקהל שלנו. השמועה, שדני קיי יתן מספר הצגות לטובת תנועת החרות, לא נתאשרה עדיין.

מחפשים קרובים לדני

לא נתאמתה גם שמועה אחרת, שני פוצה בזמן האחרון בתלאביב, והיא כי הקומיקן המזהיר — קמינסקי זה אשר להוליבו, הגו שאר בשרו של קמינסקי אשר לתזמורת הישראלית, יו"ס קמינסקי, הכנר הראשי של התזמורת הפליהרמונית (בנה של אסתר רחל הגדולה ואחיה של אידה קמינסקי, אף היא שחקנית מפורסמת) הכחיש גמרצות את השמועה; בקפה "פראק" ברחוב דיזנגוף (מקומם הקבוע של המוסיקאים) קבע הכנר הקומפוזיטור סופית: אין כל קשר בינינו הקמינסקאים לבין דני הקומיקן, מעתה נצטרך איפוא להתר על הקשר המשפחתי עם השחקן המפורסם ונסתפק בייחוס ששמו "ברוקלין", ואשר בהרבה מובנים עולה בקשריו לישראל אף על העיר העברית...

"הלו דרלינג!"

לפני חדשים מספר, בבירת אנגליה, הפך דני קיי לגדולה אשר בסנסציות לונדון מזה שנים רבות. מאז ההכרתה, בשנת 1937, לא ראתה המטרופולין הת"קהלויות כאלה אשר להן זכה הקומיקן האורח, בני. בי. סי. הברטי, בו הופיע קיי בפני המיקרופון, היה זה "יום שחור"; עובדי האולפן, שראו את השחקן בשעת הופעתו, לא יכלו לש"לוט על עצמם ואותו יום, אף שעות אחרי ההופעה, נשמעו בשידורי הבי. בי. סי התפרצויות צחוק — אנשי השי"רות נזכרו מדי פעם בפרצופו של קיי לפני המיקרופון. אף המלך הזמין את קיי, ובאותה מסיבה אירעה "השערו" ריה" הגדולה שהיתה לשיחת היום משך כמה שבועות. משראה דני את הנסיכה מרגרט, פנה אליה השחקן בסגנון ההוליבדי: "הלו דרלינג!" ועוד טפח על שכמה. הנכבדים אשר באותו מעמד החלו להשתעל, לקרין

לשפת הים עם

ניאווה

הקרק לשהנת העור

מכיל סוף הרגל המסוה האידיאלי בפני קרני השמש הלוהטת

תחרוקי יצהר

פרסום אריאכ"י

קסטל

סיגריות וירגיניה

פסלת האיכות

החברה הירושלמית לתעסית סיגריות בלי"ם

על נקניקיות, עכברושים ואחות רחמיניה

יוסל החצרן נדהם. במחסן הקיבוץ נעלמו הנקניקיות.
אך מוחו של היקה והחוקן של שולה מגלים את האמת...

מאת אליפז תפוזי

התפוזי. אבל בלב מתחיל לזכור... חשש ואולי? לקפח את החיים כעכ" ברוש בגלל נקניקיות מורעלות? דני נדמה לו שהבטן כואבת. למי כה שלשול. אין ספק: הקיבה היתה עצבנית, סתם עצבנות ותו לא. דני סובר: אמתיך עד הערב. בצה- רים אבד לו התיאבון. ליוסקה היתה צרבת. אכן (מן האשכולית?) דני בא למחסן עם עגלת החצר. הוא רואה את יוסל צד עכברים במלי- כודת ומטביעם בחבית מים. פתאם עולה בו בחילה עד להקיא... בערב, במרפאה, היתה הצפיפות רבה מן הרגיל. "מה יש לך, דני?"

"פרונקל". וכשהוא נכנס למרפאה ורואה את שולה לפניו, מתחיל הבחור פתאום לגמגם: "הבטן כואבת לי. אכלתי אתמול נקי- ניקיות". ושולה מעמידה פרוצף נבהל ונפתע. היא מתרגשת מאד וממהרת להשכיבו על הספה. "אפשר שכבר אחרתי. מדוע לא הקדמת לבוא?" דני שותק.

"פשוט מכנסניך". דני היה מעדיף לקום ולברוח. שולה איננה כשאר החובשות, — ממושקפת וצנומה, או רווקה קשישה ודאגנית. שולה היא בחורה בריאת בשרים, שאריה רעננים ומחוטבים ומגי- רים כאגס בשל. דני חש שלא יוכל לפשוט במעמדה את מכנסיו. פשוט בוש.

"נו בחור, פשוט מכנסניך!" היא חוזרת על דבריה. דני פושט, חושף שת ומצניע את ענבלו ככלבלב נוף שזנבו בין רגליו. כמה זה לא נעים, וכמה זה מבייש לבחור שכמותו לשכב כך לפניו! — עשתה לדני חוקן.

ושולה יודעת להתקין חוקן ממי סבון חמימים. רק סופגים את המנה וכבר רצים לבית-שמוש. ואחר כך באו גם יוסקה ומיכה והשאר.

ובזה אחר זה — לפשוט את המכ- נסים! חוקן! — תיקן! שולה נושכת שפתיה ואינה צוחקת. רק בטנה מתקפלת ומתקמטת ומזדעזעת מחמת צחוק כבוש. עוד אותו ערב כבר ידעו כולם את המעשה בנקניקיות ובחוקן. אה, היה זה צחוק! זה מוזמן שלא צחקנו כך. אפילו אלקה סלחה וצחקה. כיון... כיון שהנקניקיות היו טריות וט- עימות, והחוקן — בריא. הי, חבריא! מתחו אתכם כמו גומי, ומאו שיוסל החקין את בחורי הכי- שרה, נשתנה אצלם משהו, חדלו למלוך ראשי תרגולות, ונקניקיות — אין הם אוכלים. זה לא מתוך פרינציפ צמחוני. חלילה, זה רק בשל הזכרונות...

ואתם זוכרים בשילטא... איך ג'מוס חיפה לבדו עם הבוה. הצריר צרורות בלא לכוף ראש, והבחורים נסו, והי בחורים נפלו כשבילים לפני הקוצר. ליבלה מגרד את קרקפתו. עולה לפי גיו זכר הבוקר בגבעה. הכדורים זמ- זמו ב"שריק" וב"טו"ו... מנגד התקדמו מולם וירו מן המיהן ב"ברך". ג'מוס מחפה על הבורחים כל עוד לא תמו הכדורים.

"ג'מוס, בוא נברח". כבר הלב נופל למכנסים ואתה אומר שלום ונפרד מכל יקיריך. כליכך חבל. צעירים. למטה, מתחת לגבעה שדה תירס צהבהב, נטוש מאימת קרבות.

"ג'מוס, דחילק, בוא נברח. נתבלבל בתירס. אולי נתחמק...". וכשתמו הכדורים נטל ג'מוס את הכלי על כתפיו ורך למטה אפילו ראשו לא כופף זה אורך הרגלים. מזל של כלב.

כשבאנו לאל-קובאב עמד המספא ומנה באצבעותיו את החוזרים. היה

מחבק כל מי שנמלט, ואומר: "אתה... וגם אתה!" כל מי שחזר נחשב לניצול בנס.

ואת ג'מוס אפילו צילמו ושלחו תמונתו לעתון. אבל אחרי-כך, יא מס' כין, נעשה קצת בולבול מן הענינים הללו.

הי פתיליה, פתיליה! בואו, נעיר זכרונות. בסיר תתבשל תרנגולת מלוד קת ראש. (חורף, וגשם דולף.) מצטו- פפים בצריף הפח. עכשו אנחנו סוח- בים תרנגולות במשק. וכי מה יש? וכשאתם, בזמנכם, הייתם בהכשרה — לא כך ממש נהגתם?! מה לכם כי תלינו. אתם אינכם מפחידים אותנו. גם את מפתח מחסן המצרכים "שכחנו" פעם אצלנו. ומאו נשאר. זה ככה. זהו הרגל מלחמתי של בני שבע-עשרה ומחצה.

יוסל יצא ושוטט בין האהלים. לילה. רחרח פה ושם ולא מצא מאומה. אך לא אמר נואש. מישוהו הרי נטל את הנקניקיות. הן לא פרחו מאליהן. לפע- מיס אתם מוצאים יקה חריף ובעל שכל... והראיה:

למחרת בבוקר בחדר האוכל. על הקיר נתלתה מודעה טריה.

"אזהרה לחברים. אתמוז נלקחה בטעות מן המחסן חבילת נקניקיות מורעלות (למלחמה בעכברושים) החברים שאכלו נקני- קיות אלה נדרשים לפנות מיד ל- מרפאה."

הם נפגשו מיד לאתר ארוחת הבקר. דני ויוסקה, ליבלה ומיכה ועוד מן הג'מאעה. "קראתם?" "את מי רוצים פה למתות? שיספ- רו לסבתא..." "שטויות!" "כמו ה"בלוף" של המוקשים במק- שו האבטיחים..."

ליר מחסנו של יוסל החצרן אתה מוצא תמיד צרורות וחבילות שהביאה מכונית השרות בשביל כל ענפי המ- שק; החל בתמרי ריסוס למיניהם, קריאסייד וגופרת למטעים וגן-הירק, מברשות, צירים וברגים לנגריה, צבע מיניום פשתן ושאר אביזרי שרברבות ("נימל" ו"רקורד" ו"מופה" וכד') ל- שרברב, וכלה באחרון חביב — חבי- לות חלבה כבדות, חריצי גבינה, פחי זיתים וריבה — למחסן המטבח.

יוסל, החצרן, עינו פקוחה שלא יאבד דבר ולוא כשרון נעל. חס וח- לילה שיחסר בורג או ציר, ומוזמן לפגוע דין ודברים ומלות חרוף הדדיות עם המסגרים, וכן הלאה.

"היכן הברגים שבע-שמונה-עשרה, יוסל?" "כבר חסר לכם בורג? אולי ב- ראש?"... והוא מציע להם ללכת ול- חפשם במקום ששהו בו לאחרונה. יוסל קפדן כיקה. כל דבר שמור לבעלי במקומו. אלא שפעם — בערב פסח השתא — קרה לו מקרה מחפיר. בנקניקיות היה המעשה. הביאו נקני- קיות למחסן, בשביל המטבח; פנה יוסל קמעה הצדה לעסקיו, וכשחזר — כבר לא מצא את הנקניקיות.

בימים שעברו, לוא נעלמה חבילת נקניקיות, אין האסון גדול. אינשאללה, יש מה לאכול במשק, ולא על הנקני- קיות יחיה האדם. אלא שהפעם, בימי הצנע, הכל קצוב לפי גראמים, ואלקר הטבחית כבר ממתנה לנקניקיות כיהודי המצפה למשיח.

"יוסל, באו הנקניקיות?" היא שו- אלת פעמיים ביום. ויוסל משיב לה, פעמים ביום: — "טרם באו".

ועתה עמוד וספר לה ספור בנקני- קיות שחמקו מבין אצבעותיו! אין הוא מעז לבוא לפניו. הו, כיון שאלקה מהירת חימה ומהירת בכי. עוד היא כועסת, וכבר הדמעות זולגות מעיניה. היה יוסל תוהה סביבותיו לדעת יד מי היתה בנקניקיות, מי לץ הספיק לסחוב מתחת לידי, בעודו פונה אל מאחורי הקיר, את הנקניקיות... אכן, יודע יוסל ידיו של מי חטטו כאן. זה חד מן ההכשרה. אולם — לך הבא הוכחות. הללו מן ההכשרה, התופסים תרנגולת בגררתה ומולקים ראשה כהרף עין, המלקטים את הבי- צים בדיר מתחת לכנפי הדוגרת (וכבר קרה לפלוני שפצה ביצה ומצא אפרוח בקליפתה. והא התפעל, ואמר: מילא, יהא אפרוח תחת הביצה).

הלילה הוא באחד מן האהלים תכ- נה מפיצת ריח מגרה. נקניקיות תת- שלנה והבטן תהמה. יוציאו פתיליה מתחת לאחת המטות והתבריא ישבי סביבה וימתינו, בעוד רירם מפעפע בפיותיהם.

יוסל החליט להחשות עד בוקר. לאלקה יאמר שהנקניקיות טרם באו, ובלילה יצא לבלוש בשכונת האהלים.

הי פתיליה, פתיליה! מלוד הבאנו אותך. כמה פעמים ישבנו סביבה וצייב- טנו צייזובאת על מלכיה ועל צפת, על לוד ועל שילטא, ואין ירדנו לנגב, רגלים, בימי המצור, החטיבה כולה. איך היינו מהלכים בחשאי, זה אחר זה, סמוך למשטרת עיראק-סוידאן, חגו- רי תרמילים ותחמושת, והנשק הדרוך ביד... סלאמתק. אינה באלאגאן ומטביח היה קורה שם לוא חשו בנו המצרים. ובינתיים הפתיליה מלחשת לחשי- להט, והתירס יתבשל בסיר ויפיץ ריחו סביבותיו. (היה קיץ, לילות חמים. יתושים, וסחר בהיר.) המיס רותחים ומקטרים, והפתיליה הנושנה דולקת ומ- לחשת לחשים.

הידוע לך על האיכות
המשובחת של עבודת
ק ש ת ?

ק ש ת מ נ ק ה ו צ ו ב ע ת

מאת פוטו ברנר תבכש
איך כמצלמה להשתמש

בקנותך מצלמה, חלקים, פילמים, פלטות, נייר וכי, עומד לרשותך נסיוני של 25 שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע. פיתוח, העחקות, הגדלות, מכירה, קניה, החלפה. פיתוח מיוחד של פילמים קטנים. (EXTRA FINE GRAIN) טלפון 4137

פוטו-ברנר
חיפה והחלום 31
פנת ה שפירא ט 4137

